

UO‘K- 910.3

## GEOGRAFIYA DARSLARIDA “GOOGLE EARTH” DASTURIDAN TALABALAR O‘RTASIDA FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI

*Mirislomov Mirdavlat*

*Chirchiq davlat pedagogika universiteti 2-bosqich talabasi*

*Annotatsiya:* Ushbu maqola hozirgi vaqtda, globallashuv jarayonida geografiyaning tarmoq fanlari doirasida “Google Earth” texnologiyasidan foydalanishning imkoniyatlari to‘g‘risida ma’lumot beradi.

*Kalit so‘zlar:* “Google Earth” dasturi, Geografik axborot tizimlari (GAT), geografiya, geografik tahlil, virtual sayohat, 3D xaritalash, global kompetensiya, integratsiya.

## ADVANTAGES OF USING “GOOGLE EARTH” PROGRAM AMONG STUDENTS IN GEOGRAPHY LESSONS

*Mirislomov Mirdavlat*

*2nd year student of Chirchik State Pedagogical University*

*Abstract:* This article provides information about the possibilities of using Google Earth technology within the network sciences of geography in the current globalization process.

*Keywords:* “Google Earth” program, Geographic Information Systems (GIS), geography, geographic analysis, virtual travel, 3D mapping, global competence, integration.

## ПРЕИМУЩЕСТВА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПРОГРАММЫ “GOOGLE EARTH” СРЕДИ СТУДЕНТОВ НА УРОКАХ ГЕОГРАФИИ

*Мирилломов Мирдавлат*

*Студент 2-го курса Чирчикского государственного педагогического университета*

*Аннотация:* В данной статье представлена информация о возможностях использования технологии Google Earth в сетевых географических науках в условиях современного процесса глобализации.

*Ключевые слова: программа “Google Earth”, Географические информационные системы (ГИС), география, географический анализ, виртуальное путешествие, 3D-картографирование, глобальная компетентность, интеграция.*

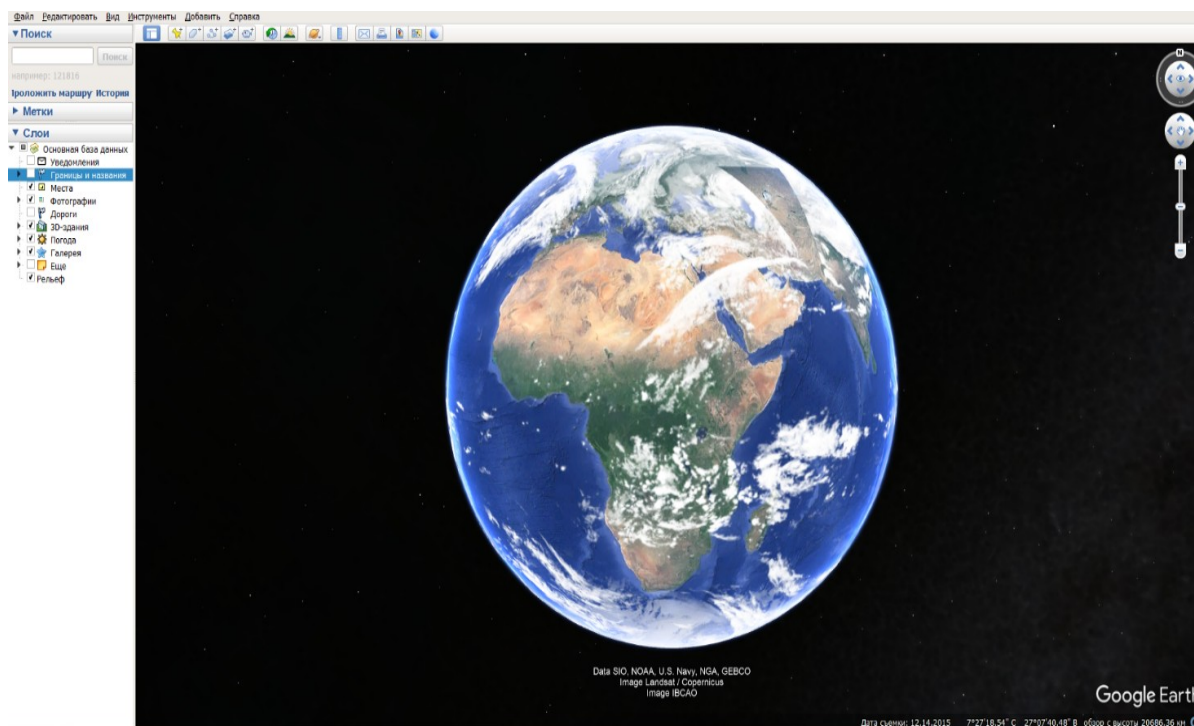
## **KIRISH**

Bugungi raqamli davrda zamonaviy texnologiyalar bizning dunyomizni idrok etish va o‘rganish uslubimizni o‘zgartirmoqda. Ushbu texnologiyalar orasida “Google Earth” talabalarga sayyorani butunlay yangicha ko‘rish va tushunish imkonini beruvchi ajoyib vosita sifatida ajralib turadi. “Google Earth” kuchidan foydalangan holda o‘qituvchilar o‘zlarining ta’lim usullarini yaxshilashlari mumkin, bu esa o‘quvchilarga virtual olamlarga sho‘ng‘ish, umumiy geografiya va geografik madaniyatlarni chuqur tushunish imkonini beradi.

## **ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA**

Fan va texnikaning jadal rivojlanishi butun dunyoda geografiya ta’limida yangi imkoniyatlar yaratdi. Asrlar davomida geografiya darslarida darsliklar, doska, globus, atlas, xaritalar asosiy vositalardan foydalanilgan. Biroq, kompyuterlar, Internet va smartfonlar va geografik axborot tizimlari (GAT) kabi qo‘l qurilmalari so‘nggi bir necha o‘n yilliklarda o‘rta maktablarda geografiyani o‘qitish va o‘rganish imkoniyatlarini tubdan o‘zgartirdi. O‘zgarishlar geofazoviy texnologiya vositalarini o‘qituvchilar va talabalar uchun ochiq qilishni talab qildi [1]. Geografiya ta’limida qo‘llanilishi kerak bo‘lgan eng muhim ishlanmalar orasida mavjud va arzon bo‘lgan geofazoviy texnologiyalar mavjud. (GAT), masofaviy zondlash va global joylashishni aniqlash tizimlarini (GPS) birlashtirgan holda, geofazoviy texnologiyalar geografiya darslarini geografik tahlil uchun kuchli vosita bilan yaxshilaydi va geografiyani o‘rganish va o‘qitish uchun juda foydali manba hisoblanadi [2].

Google Earth — foydalanuvchilarga Yer yuzasini kezish va o‘rganish imkonini beruvchi virtual globus. Ilg‘or 3D xaritalash texnologiyasi yordamida talabalar ma‘lum joylarni kattalashtirishlari, ko‘chalar darajasidagi tasvirlarni ko‘rishlari va hatto mashhur diqqatga sazovor joylarga virtual sayohat qilishlari mumkin. Ushbu interaktiv tajriba to‘siqlarni yo‘q qiladi va talabalarga o‘z aurasini doirasidan tashqarida dunyoni ko‘rish va tushunish uchun misli ko‘rilmagan imkoniyatni taqdim etadi. Yer sayyorasining juda batafsil onlayn virtual tasviridir. U sun‘iy yo‘ldosh tasvirlari va ko‘cha ko‘rinishidagi fotosuratlarini birlashtirib, osongina harakatlanadigan muammosiz tasvirni yaratadi [3]. 2019-yilda Google hozirda “Google Earth” dunyoning 97 foizdan ortig‘ini qamrab olgan va 16,093 mln km (10 mln mil) “Ko‘cha ko‘rinishi” tasvirini olganini ma‘lum qildi [4].



(1-rasm. “Google Earth” dasturining kirish qismi)

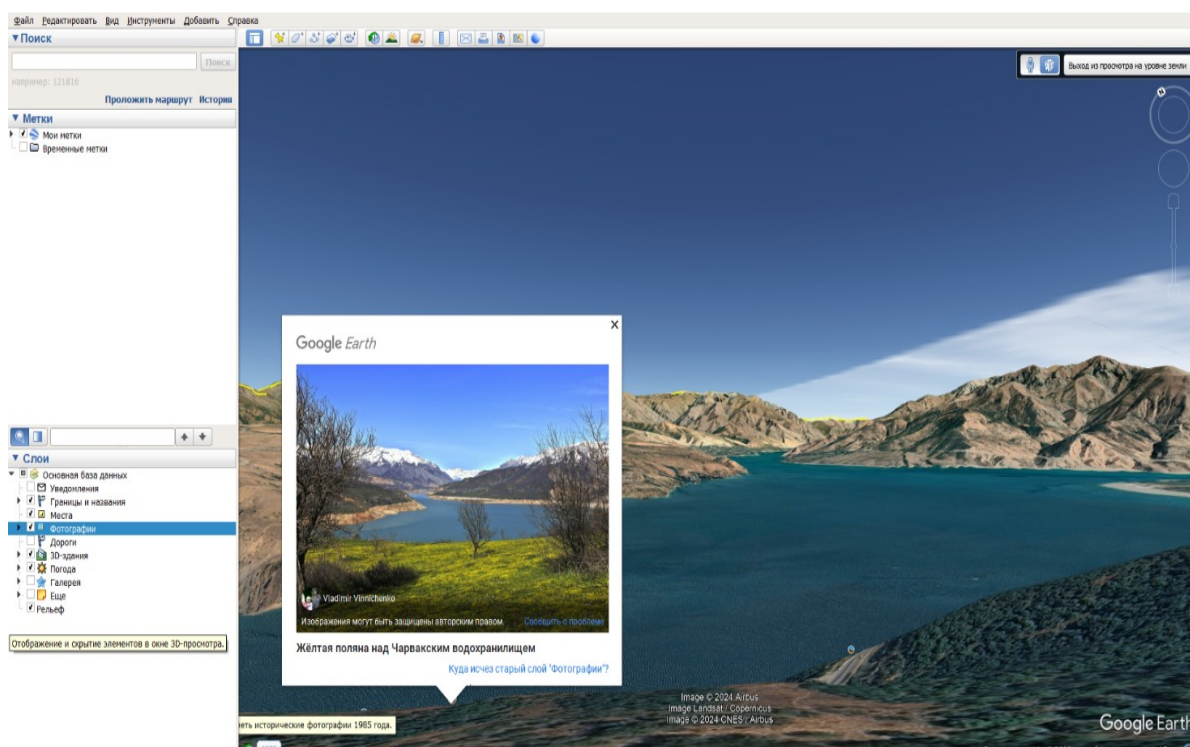
Ta‘limda Google Earthdan foydalanishning eng katta afzalliklaridan biri bu talabalarni tashrif buyurish imkoniyati bo‘lmagan joylarga olib borish qobiliyatidir. Bir necha marta bosish orqali talabalar Buyuk Xitoy devorini kashf qilishlari, Parij ko‘chalari bo‘ylab sayr qilishlari yoki Katta to‘siq rifiga

chuqur shoʻngʻishlari mumkin. Bu ilgari imkonsiz boʻlgan qiziqarli va chuqur oʻrganish tajribasi uchun imkoniyatlar dunyosini ochadi. Google Earth orqali talabalar geografik tushunchalarni chuqurroq tushunishlari mumkin. Ular iqlim oʻzgarishi kabi tabiiy hodisalarning taʼsirini tasavvur qilishlari, urbanizatsiya taʼsirini oʻrganishlari va turli mintaqalar topografiyasini tahlil qilishlari mumkin. Oʻrganishga boʻlgan bunday amaliy yondashuv nafaqat ularning qiziqishini uygʻotadi, balki tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini ham oshiradi. Bundan tashqari, “Google Earth” talabalarni turli madaniyatlar va turmush tarzi bilan tanishtirish uchun bebaho vositadir. Turli mamlakatlar va jamoalarga deyarli tashrif buyurib, talabalar global muammolar boʻyicha oʻziga xos nuqtai nazarga ega boʻlishlari va turli madaniyatlarga nisbatan hamdardlik tuygʻusini rivojlantirishlari mumkin. Turli xil anʼanalar va urf-odatlar taʼsir qilish global kompetentsiyani rivojlantiradi, xilma-xillikni qadrlashni shakllantiradi va talabalar oʻrtasida madaniy tushunishni rivojlantiradi. Shuningdek, oʻqituvchilar “Google Earth”dan talabalarning faolligini va ishtirokini ragʻbatlantirish uchun hamkorlik vositasi sifatida foydalanishlari mumkin.

### **MUHOKAMA VA NATIJALAR**

Talabalar loyihalar ustida hamkorlik qilishlari, turli joylarni oʻrganishlari va oʻz topilmalarini tengdoshlari bilan baham koʻrishlari mumkin. Ular virtual sayohatlar oʻtkazishlari, interaktiv taqdimotlar yaratishlari yoki virtual tashrif buyurgan joylar haqida virtual taqdimotlar qilishlari mumkin. Bu talabalarni raqamli kelajakka tayyorlab, jamoaviy ish, muloqot va texnologik malakani rivojlantiradi. Virtual globuslar fanlararo yondashuvlar orqali oʻquvchilarni yaxshiroq jalb qilish uchun geografik joylashuvga asoslangan taʼlim va global tadqiqotlarni birlashtirishga imkon beradi [5]. Auditoriyada “Google Earth” imkoniyatlaridan toʻliq foydalanish uchun oʻqituvchilar uni strategik jihatdan oʻz dars rejalariga kiritishlari kerak. Ular talabalardan maʼlum hududlarni oʻrganish, maʼlumotlarni tahlil qilish yoki turli landshaftlarni solishtirish va solishtirishni talab qiladigan tadbirlarni loyihalashtira oladi. “Google Earth”ni

o‘z o‘quv dasturlariga integratsiyalash orqali o‘qituvchilar passiv ta’limni faol va raqobatbardosh tajribaga aylantirib, o‘quvchilarning faolligi va eslab qolishini maksimal darajada oshirishi mumkin. Shu bilan birga, o‘quvchilarning virtual tadqiqotlari davomida boshqarilishi va nazorat qilinishini ta’minlash juda



muhimdir [6].

(2-rasm. “Google Earth” dasturida Chorvoq suvomborining 3D vizual ko‘rinishi)

## XULOSA VA TAKLIFLAR

O‘rta va oliy ta’limda “Google Earth” (GE) dan foydalanish tejamkor hisoblanadi. Ko‘pgina sinflar allaqachon kompyuter, Internetga kirish va proyektor bilan jihozlangan va bular “Google Earth” dan darslarda foydalanish uchun zarur bo‘lgan yagona texnologiyalardir. Mavjud texnologiyalardan foydalanish geografiya, tabiiy fanlar, yer fanlari, ijtimoiy fanlar va atrof-muhit fanlari kabi ko‘plab fanlarda an’anaviy usullar bilan GENi iqtisodiy jihatdan samarali qo‘shish imkonini berdi. Uning tufayli fazo va fazoviy fikrlash bilan bog‘liqlik, geografiya o‘rta maktablarda bunday texnologiyadan foydalanishdan foyda oladigan eng muhim fanlardan biridir. “Google Earth” (GE) tog‘lar,

vodiylar, tekisliklar, cho'llar va qirg'oq xususiyatlari kabi geomorfologik tarkibni o'rgatish uchun ayniqsa amaliy ko'nikma hosil qilish muhim ahamiyat kasb etadi. Shuning bilan birga oqar suv, shamol, muzliklar va to'lqinlarning cho'kma va eroziya xususiyatlari haqida dars o'tishda ham foydalanish mumkin, chunki bu dastur talabalarga turli global joylarda bir xil jarayonlarni tasavvur qilish imkonini beradi. Qit'alar, okeanlar, daryolar, ko'llar, orollar, cho'kmalar, o'rmonlar va hatto transformatsiya yoriqlari haqidagi saboqlar "Google Earth" (GE) texnologiyasidan foydalanish orqali talabalarning geografik kompetensiyasi rivojlanishi uchun o'ziga mator vazifasini o'taydi. Shundan ko'rinib turibdiki, virtual tajribalar va real o'zaro ta'sirlar o'rtasida muvozanatni yaratish juda muhim, chunki hech narsa tajriba yoki yuzma-yuz muloqot o'rnini bosa olmaydi. O'quvchilar "Google Earth" dasturidan foydalanishning ta'lim ahamiyatini kuchaytirish uchun aniq maqsadlar, ko'rsatmalar va keng qamrovli muhokamalarni taqdim etishlari kerak.

#### **FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI**

[1]. Ali Demirci, Ahmet Karaburun & Hatice Kılar (2013) Using Google Earth as an educational tool in secondary school geography lessons, *International Research in Geographical and Environmental Education*, 22:4, 277-290, DOI: [10.1080/10382046.2013.846700](https://doi.org/10.1080/10382046.2013.846700)

[2]. Bednarz, S.W., & van der Schee, J. (2006). Europe and the United States: The implementation of geographic information systems in secondary education in two contexts. *Technology, Pedagogy and Education*, 15(2), 191–205

[3]. <https://www.techlearning.com/how-to/how-to-use-google-earth-for-teaching>

[4]. ["Google reveals just how much of the world it's mapped with Street View and Earth"](https://www.theverge.com/2019/12/13/google-earth-street-view). *www.theverge.com*. December 13, 2019.

[5]. Paul N. McDaniel (2022) Teaching, Learning, and Exploring the Geography of North America with Virtual Globes and Geovisual



Narratives, Journal of Geography, 121:4, 125-140, DOI: [10.1080/00221341.2022.2119597](https://doi.org/10.1080/00221341.2022.2119597)

[6].<https://pnmcdaniel.medium.com/teaching-regional-geography-with-google-earth-for-greater-student-success-and-engagement-98426b13db7>